

Místo hejtování...

SCÉNÁŘ HODINY PRO ŽÁKY DRUHÉHO
STUPNĚ ZÁKLADNÍCH ŠKOL

Místo hejtování...

1. Úvod

Hejtování neboli urážení, nadávání nebo zesměšňování ostatních na internetu se stává čím dál tím častějším jevem. Urážlivé komentáře a vzkazy, upravené fotografie (takzvané meme), nenávist propagující hry jsou jen některé příklady činností vytvořených, ale také cílených na mládež. Adresáti takového chování se ne vždy dokáží vypořádat s emocemi, které takové podněty plodí: pocit odmítnutí a osamění, smutek, sebekritika a bezmocnost. Mladí lidé se jako svědci nezáměrně podílí na zvýšení bolesti obětí tím, že klikají na „like“ nebo urážlivý obsah sdílí. Na druhou stranu si ale sami pachatelé často neuvědomují, proč dělají to, co dělají – urážejí ostatní ze žárlivosti, nízkého sebevědomí, kvůli „internetové slávě“, potřebují zaujmout své vrstevníky a v neposlední řadě z nudy. Mylný pocit online anonymity a neschopnost vidět reakce oběti zapříčiňuje to, že ubližují daleko více, než by tomu bylo v reálném světě.

„Místo hejtování“ je vzdělávací scénář k diskuzi o internetovém urážení, jejíž cílem je zvýšit povědomí o hejtování, prezentovat způsoby reakcí na tento typ obsahu, hledat alternativní způsoby k vyjádření svého názoru. Aktivita zahrnuje vzdělávací spot vytvořený pod záštitou kampaně „Add Friend, získej kamaráda“ společnosti Disney Česká republika a neziskové organizace Národní centrum bezpečnějšího internetu.

Přehled hodiny

Cílová skupina:

Aktivita je zaměřená na žáky druhého stupně základních škol. Může probíhat jako součást vyučovací hodiny, informatiky, nebo mimoškolních aktivit.

Předmět aktivity:

- Seznámit žáky s konceptem „hejtování“ a „projevů nenávisti“,
- zvýšit povědomí o online ponižování,
- možnosti odpovědí pro oběti a svědky,
- utvářet a propagovat empatii.

Trvání hodiny:

Materiály jsou připraveny na délku jedné školní hodiny (45 min)

Učitelé:

Aktivita byla vytvořena pro učitele, pedagogy a další osoby, které jsou v každodenním kontaktu s dětmi z druhého stupně základní školy. Aktivita může být též vedena studenty pedagogiky a psychologie.

Požadované znalosti:

Učitel by měl mít základní znalosti toho, jak mládež využívá internet, sociální sítě a různé komunikátory. Před aktivitou je učitelům doporučeno podívat se na výukové materiály ke stažení „Kyberšikana“ <http://www.bezpecne-online.cz/viewdownload/3/65> a „Jak zvládnout kyberšikanu“ <http://www.bezpecne-online.cz/viewdownload/3/8>, popř. více užitečných informací naleznou na www.bezpecne-online.cz nebo www.saferinternet.cz.

Potřebné vybavení:

K aktivitě budete potřebovat přístroj na přehrávání materiálů nahraných na DVD nebo stažených z <http://addfriend.disney.cz/ke-stazeni>. Může to být DVD přehrávač, počítač připojený k televizoru, počítač nebo DVD přehrávač připojený k projektoru a reproduktorům.

K aktivitě budete potřebovat následující materiály:

Dokumenty „Místo hejtování“ (scénář hodiny, prezentace k výukovému scénáři).
Video spot „Získej kamaráda“.

Vyhodnocovací dotazník, formulář a učitelský certifikát:

Na konci hodiny učitel rozdá anonymní vyhodnocovací dotazník a požádá žáky o jejich vyplnění (dotazník – PŘÍLOHA 3). Vyplnění dotazníku není povinné, nicméně umožňuje jak učitelům, tak autorům programu sbírat informace o odpovědích žáků týkajících se scénáře školní hodiny a pokud bude potřeba, následně ho pozměnit. Po přednesení všech plánovaných hodin zašle učitel svoje poznatky a zpětnou vazbu na brandejsova@saferinternet.cz. Na základě posudku bude učiteli zaslán e-mailem certifikát o vykonání hodin, který může využít jako dokument vhodný pro svůj profesionální růst.

Průběh aktivity

1. PODMÍNKY ÚČASTI (1 MIN)

Učitel pozdraví žáky, aniž by jim prozradil náplň hodiny. Žákům dá pokyny k dodržování 3 důležitých pravidel:

- vyslechněte se navzájem,
- neskákejte si do řeči,
- žádné klábosení.

2. ÚVOD: CO JE TO HEJTOVÁNÍ? (9 MIN)

Učitel se zeptá žáků, zdali ví, co anglické slovo „hate“ znamená. Správná odpověď: nenávisť. Odpovědi mohou obsahovat i výraz online urážení („hating“). Pokud se taková odpověď neobjeví, zeptá se učitel žáků, pokud přišli do styku s výrazem „hating“ v takovém kontextu, který se týká uživatelů internetu.

Učitel pokračuje diskusí na téma online hejtování, aby vznikla u žáků specifičtější představa. Ptá se žáků na místa / online servery, kde se hejtování objevuje a na jeho podoby. Odpovědi mohou obsahovat širokou škálu komunikačních platforem jako jsou: chatovací místnosti, komunikátory, sociální sítě (Facebook, Ask.fm, YouTube, Spoluzaci.cz atd.), online hry, diskusní fóra, pomlouvačné weby, apod. Hejting může mít formu komentářů, obrázků, meme, GIFů, komických poznámek a nenávislných stránek (weby, kde lidé střádají a kam posílají komentáře zaměřené proti dalšímu člověku).

Učitel z toho vyvodí, že se hejting objevuje prakticky všude, kde se zapojují i uživatelé internetu. Zeptá se, kdo jsou pachatelé hejtování a kdo jsou oběti. Závěrem této části diskuse by mělo být, že ne jen mladí uživatelé internetu jsou oběťmi hejtování a hejterů, ale také dospělí.

Na závěr řekne žákům, že pojem „projevy nenávisťi“ je někdy používán v kontextu hejtování. To znamená nadávání lidem za to, že patří k jisté skupině nebo menšině, například protože jinak vypadají (barva pleti), kvůli náboženství (Židé, muslimové), kvůli národnosti (Němci, Rusové), sexuální orientaci (homosexuálové), kvůli tělesným znakům (postižení), atd.

SPOT (4 MIN)

Učitel vyzve žáky ke sledování spotu - příběhu o Saše a Adamovi.

4. SKUPINOVÁ PRÁCE (15 MIN)

První část (8 min.)

Učitel rozdělí žáky do dvojic a/nebo trojic, rozdá Přílohu 1 každé skupině a ukáže druhý snímek z prezentace. Ponoukne žáky, aby se vžili do daných osob a přemýšleli o tom, jak by se v této situaci cítili oni.

1. Jak se cítila Saša, když ji Adam na fóru urazil?
2. Jak se cítil Adam, když zjistil, že Saša je dívka, kterou urážel na internetu? Proč pro něj bylo těžké komentáře z fóra znovu přečíst?
3. Na konci spotu jsi viděl/a slogan „Add Friend, získej kamaráda“. Co si pod tím představíš?

Druhá část (7 min.)

Vybrané skupinky přednesou své odpovědi. Po každé odpovědi se učitel zeptá ostatních skupin, zdali nechtějí něco dodat, v případě nutnosti sám přidá svou odpověď.

AD 1.

Je důležité, aby odpovědi obsahovaly: pocit smutku, ublížení, odmítnutí, samoty, nepochopení, bezmoci, sebekritiku (proč jsem to napsal / napsala, nikdy to znovu neudělám), vztek, mstivost.

Na závěr učitel zdůrazní, že ne vždy si uvědomujeme, že i jeden negativní komentář může způsobit to, že se oběť cítí být odmítána a zažívá silné emoce.

AD 2.

Odpovědi by měly obsahovat: Cítil se trapně, styděl se za to, hloupě, litoval toho, že se tak choval, byl na sebe našťvaný, cítil se provinile, atd.

Na závěr učitel zdůrazní, že urážení ostatních na internet je o mnoho jednodušší, protože nevidíme jejich reakce - nevidíme, jak naše chování zraňuje ostatní. Také jsme mylně přesvědčení o tom, že na internetu jsme anonymní. Díky tomu píšeme věci, které bychom nikdy neřekli druhému z očí do očí.

AD 3.

Učitel zdůrazní, že hejtováním můžeme mnoho ztratit - možnost potkat se a spřátelit se s někým, kdo je opravdu v pohodě. Adam soudil Sašu na základě jediného komentáře, kdežto když ji poznal osobně, ukázalo se, že je to zajímavá dívka. I když se zdá, že s daným člověkem nesdílíme stejné zájmy, neznamená to, že taková známost nemůže být zajímavá. Místo nenávisti, získej kamaráda!

5. PŘÍPADY ONLINE HEJTOVÁNÍ: POWERPOINT PREZENTACE (14 MIN)

Učitel ukáže žákům pár vybraných případů hejtování (snímky 3-6).

Případ 1.

Saša nahrála na YouTube sama sebe, jak zpívá jednu ze svých oblíbených písniček. Video posléze postovala na Facebooku. Vedle mnohých pozitivních komentářů se objevily i tyto: tebe by zachránil jenom pytel přes hlavu, je to fakt příšerný... chce se mi zvracet, to je koňskej ksicht, trapas, je mi tě líto.

Případ 2.

Adam získal za vítězství v online grafické soutěži tablet. Mimo pozitivních komentářů se zde objevily i tyto: ty jsi retard, křeček má víc talentu než ty, pro mě jsi blb, to je tragéd!, ubohý, humus, ty i tvoje práce.

Případ 3.

Škola na svých webových stránkách zveřejnila fotografie z fotbalového zápasu, který školní tým prohrál. Následovaly tyto komentáře: dobrá show, trapáci!, cvičený opice by to odehrály líp, hahhahaaaa, totální retardi - nemůžu z nich, rádi pijou vodu ze záchodu, proto nevyhráli, nechali se porazit zrkama, ou, už nebrečte.

Případ 4.

Honza se přidal na fórum týkající se jeho oblíbené hry. Nikoho tam neznal. Napsal: „Ahoj, mám otázku, jak se připojit k pořádný guildě?“ Následně byl zaplaven agresivními odpověďmi: to jsi tak blbej, že se ptáš?, měl bys držet hubu, trapák co zná hru jen z Youtube, lituju tvé rodiče, máš rád svojí mámu, ale ona tebe ne, smutný.

Poté pokládá učitel dotazy s odkazem na příklady

1. Jaký je tvůj názor na chování hejterů? Proč si myslíš, že to dělají?

Bylo by dobře, kdyby důvody hejtování v odpovědích zahrnovaly:

- žárlivost,
- potřebují přilákat pozornost, zaujmout přátele,
- nízké sebevědomí - potřeba zostudit ostatní, jen aby se cítili lépe,
- nedostatek schopnosti vyjádřit svůj názor konstruktivně,
- nuda.

2. Jak by se měli v těchto situacích zachovat oběti?

Bylo by dobré, kdyby zazněly následující odpovědi:

- ignorovat komentář - odpovídat na hejtvání hejtváním jen rozvíří konflikt,
- promluvit si s dospělým o tom, co se stalo,
- pokud je to možné, komentář smazat,
- stanovit hranice a situaci pojmenovat, například: To co tu předvádíš, je nenávisť - nechci, abys mi takhle psal/a, říkám stop tvému hejtvání - tímto způsobem se s tebou bavit nebudu,
- nahlásit případ administrátorovi portálu/ sítě,
- blokovat hejtera.

3. Jakým jiným způsobem by se měli hejteri chovat?

Je důležité, aby tyto a alternativy následujících chování byly zmíněny:

- vyjádřit svůj názor slušně - vyjádřit svůj názor a zaměřit se na skutkovou podstatu, například styl hraní, týmová práce, strategie
- nekomentovat

4. Co by měli svědci takového počínání dělat?

Je důležité, aby zazněly v diskusi obdobné odpovědi:

- nelajkovat a nesdílet urážlivé komentáře,
- nereagovat na hejtvání hejtváním,
- oponuj, například napiš hejterovi, že to, co dělá, není vtipné,
- stůj na straně oběti,
- informuj dospělého,
- nahlas negativní komentář administrátorovi portálu/ sítě.

Na závěr by mohl učitel žákům navrhnout vymyslet seznam anti-hejtvacích pravidel, nebo jim snímek (č.7) s pravidly promítnout a přečíst je.

Možnost zapojení se do soutěže iSejf, více info na: iSejf.cz.

ZÁSADY ANTI-HEJTOVÁNÍ (PŘÍLOHA 2)

1. Zamysli se, než odpovíš na hejtvací komentář. Nepoddávej se emocím, neodpovídej na komentáře unáhleně.
2. Pokud máš vztek, napiš odpověď, hluboce se nadechni a smaž ji.
3. Nereaguj na agresi agresí. Tím jen vyprovokuješ hejtera k dalším urážkám.
4. Nelajkuj a nesdílej hejterské komentáře. Tím jen zvětšíš jejich dosah.
5. Pokud můžeš, hejterské komentáře smaž.
6. Nahlas hejterské komentáře pomocí možností na fórech nebo sociálních sítích.
7. Ne každá kritika je znakem hejtvání. Rozlišuj mezi hejtváním a konstruktivní kritikou.
8. Pokud narazíš na něco, co se ti nelíbí, nebo co tě naštvá, vyjádři to slušně a bez hejtvání.
9. Nevzdávej se toho, co děláš, jak myslíš nebo co říkáš jen na popud hejterů.
10. Pokud se ti nedaří zvládnout hejtera, prosím oznam to osobě, které důvěřuješ nebo kontaktuj SaferInternet.cz poradce na info@saferinternet.cz

ZÁVĚR A SHRNUÍ (2 MIN)

Učitel informuje žáky, že v případě hejtvání nebo online násilí jejich vrstevníků mohou kontaktovat SaferInternet.cz poradce (snímek 8). Poté poděkuje žákům za účast v hodině a požádá je o vyplnění krátkého vyhodnocovacího dotazníku. (Příloha č. 3).

1. Jak se cítila Saša, když ji Adam na fóru urazil?

---

2. Jak se cítil Adam, když zjistil, že Saša je dívka, kterou urážel na internetu? Proč pro něj bylo těžké komentáře z fóra znovu přečíst?

---

3. Na konci spotu jsi viděl/a slogan „Add friend, získej kamaráda”. Co si pod tím představíš?

Zásady anti-hejtování

1. Zamysli se, než odpovíš na hejtovací komentář. Nepoddávej se emocím, neodpovídej na komentáře unáhleně.
2. Pokud máš vztek, napiš odpověď, hluboce se nadechni a smaž ji.
3. Nereaguj na agresi agresí. Tím jen vyprovokuješ hejtera k dalším urážkám.
4. Nelajkuj a nesdílej hejterské komentáře. Tím jen zvětšíš jejich dosah.
5. Pokud můžeš, hejterské komentáře smaž.
6. Nahlaš hejterské komentáře pomocí možností na fórech nebo sociálních sítích.
7. Ne každá kritika je znakem hejtování. Rozlišuj mezi hejtováním a konstruktivní kritikou.
8. Pokud narazíš na něco, co se ti nelíbí, nebo co tě naštvalo, vyjádři to slušně a bez hejtování.
9. Nevzdávej se toho, co děláš, jak myslíš nebo co říkáš jen na popud hejterů.
10. Pokud se ti nedaří zvládnout hejtera, prosím oznam to osobě, které důvěřuješ nebo kontaktuj SaferInternet.cz poradce na info@saferinternet.cz.

Označ svou odpověď	ano	spíše ano	ne
Líbila se ti hodina?			
Naučil/a ses něco nového?			
Použiješ to, co ses naučil/a?			

Označ svou odpověď	ano	spíše ano	ne
Líbila se ti hodina?			
Naučil/a ses něco nového?			
Použiješ to, co ses naučil/a?			

NÁRODNÍ CENTRUM BEZPEČNĚJŠÍHO INTERNETU

Prvního pluku 347/12a
186 00 Praha 8

tel.: +420 252 548 438

e-mail: info@saferinternet.cz

safer
internet.cz